

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt' roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ' a vydavateľ':
JÁN MOLNÁR.

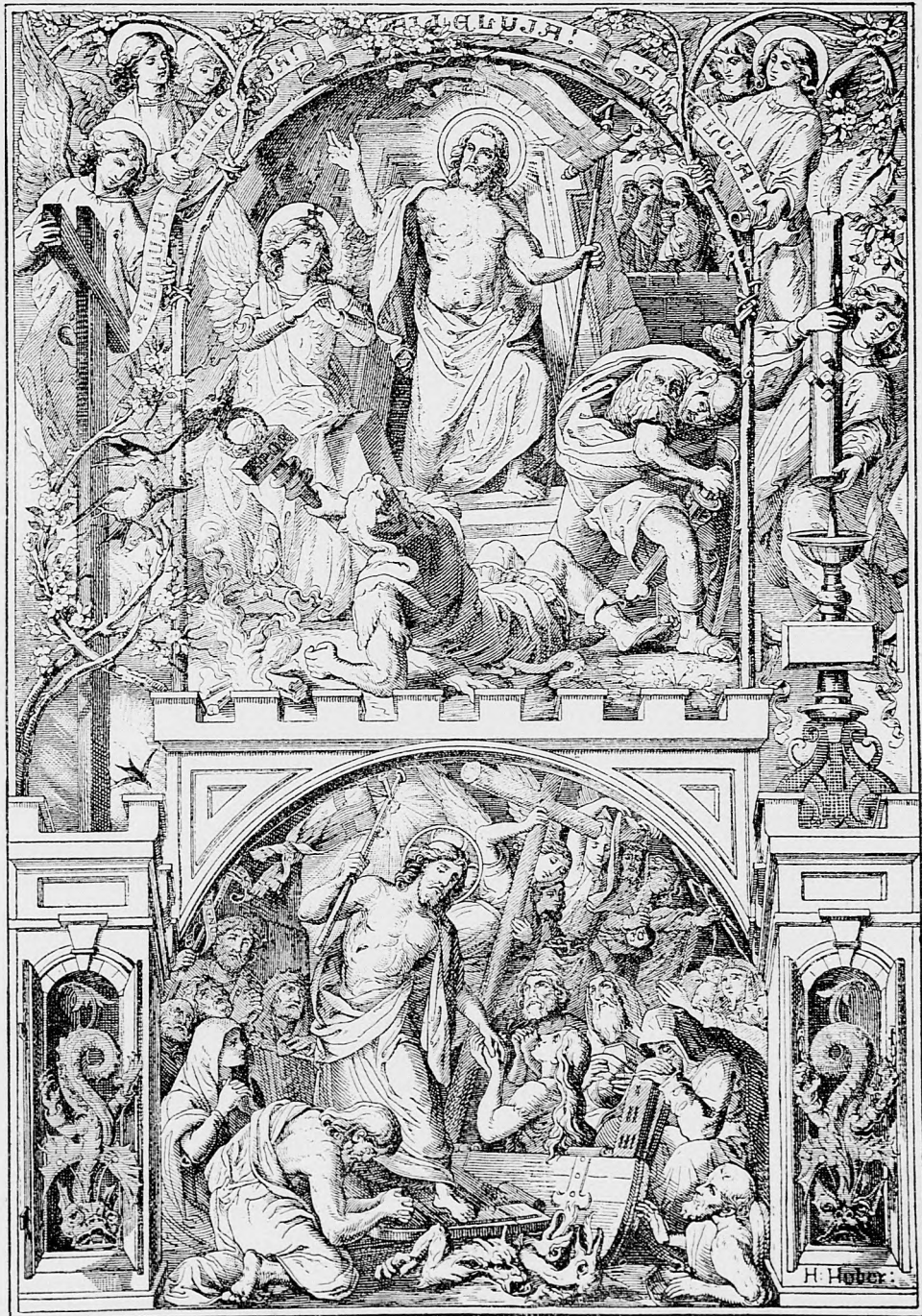
Redakcia a vydavateľ'stvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
 Nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpáť nedávajú.

Radujte sa, o kresťania, Alleluja!

Radujte sa, o kresťania, v srdciach vašich plesajte, Alleluja! Tieto slová ozývajú sa v deň vznešených sviatkov veľkonočných horami-dolami po celom svete katolíckom. Týmito slovami označujú všetci veriaci tú radosť nekonečnú, ktorá naplňuje srdcia jejich nad tou udalosťou, že ukrižovaný na hore Kalvárii jednorodný Syn Boží svojou vlastnou mocou na tretí deň slávnostne vstal z mrtvých. Z mrtvých vstanie toto základom je našej viery a je spolu istou kotvou našich nádejí. Bez viery a nádeje ale není blahého života na tomto časnom svete. Preto sa vo sviatky veľkonočné celým svetom ozývajú tie slová: Radujte sa, o kresťania, v srdciach vašich plesajte, Alleluja!

Z mrtvých vstanie jednorodného Syna Božieho je základom svätého náboženstva nášeho. Toto náboženstvo, ktoré sám Syn Boží z neba na túto zem doniesol a nesčíslnými zázrakami potvrdil, je každému to najpotrebnejšie.

Vzkriesenie.

Toto náboženstvo, ktorého božský pôvod Syn Boží tým dokázal, že po trpkom ukrižovaní svojom na tretí deň slávnostne vstal z mrtvých, je jedine pravé. Nenie to vynález ľudského rozumu, lež božské učenie, aké svätá cirkev rímsko-katolícka v neporušenej čistote skoro cez dvetisíc rokov ohlasuje pokoleniu ľudskému. Čo všetko stalo sa na tomto svete behom tých dlhých časov, ktoré uplynuly od toho okamženia, čo nad otvoreným hrobom v Jeruzaleme po prvý zavznelo to radostné slovo: «Alleluja!» Národy nové povstali a zase zanikli. Mocné državy, ktoré vládli celým svetom, zmizly z povrchu zemskeho. Ohavné modloslužby bez nádeje na večnosť, v ktorých ťažko stonalo pokolenie ľudské, pred znakom niekdajšej potupy zanikli. Ten kríž, ktorý niekedy postavili na hore Kalvárii ako znamenie opovrhnutia a hany, skveje sa dnes na palácoch a leskom svojim ozdobuje svätiny celého sveta. Zázračná moc leží teda v tomto dreve kríža, ktoré tak veľké premeny pôsobilo po celom svete. Veľkej moci tejto dostalo však znamenie kríža z toho otvoreného hrobu, z nehož jednorodený Syn Boží slávnostne z mrtvých vstal. Náboženstvo naše je náboženstvo božského pôvodu a je ku blahému životu na tomto svete to najpotrebnejšie.

Každý človek musí teda všetko to veriť a pevne za oravdu držať, čo jednorodený Syn boží na tomto svete učil a kroz cirkev svätú rímsko-katolícku k vereniu nám predkladá. Toto je naša pravá viera a naše sväté náboženstvo. Cez skoro dvetisíc rokov žily národy dľa tohoto svätého náboženstva a boly šťastlivé a spokojné. Bohatý a chudobný; vysokopostavený a poddaný, každý zarovnak vyznával a oslavoval Ukrižovaného, ktorý na tretí deň z mrtvých vstal. Toto bolo základom jejích blaha a šťastia na zemi. V tej miere ale ako slabla a zanikala viera ľudu v Ukrižovaného zanikal aj blahobyť na tejto zemi. Srdce človeka totiž nespokojné je, kým neuspokojí sa v Bohu.

Zaslepený svet však blahoslavenstvo svoje nehľadá v Bohu. Ľudia viacej veria všeliakým falošným prorokom, ako jednoredému Synovi Božiemu. Celý svet, ešte i tí najväčší mudrci pevne verili po všetky časy, že Pán Ježiš, zakladateľ nášho náboženstva je Boh; i keby nescíselné zázraky, aké v živote svojom konal, o tom

nesvedčily, dokazuje to jeho slávne z mrtvých vstanie. Len Boh mohol premôcť žihadlo smrti, len Boh mohol z mrtvých vstať.

Vzdor tomuto jasnému dôkazu nachodia sa ale poštilí ľudia, ktorí oproti svedoctvám apoštolov, celého Jeruzalema a celého sveta opovažujú sa zapierať božstvo Ježiša Krista a následkom toho božský pôvod nášho svätého náboženstva. Toto zlomyseľné a nad mieru hriješne zapieranie Spasiteľa a jeho svätého učenia začína sa bohužiaľ šíriť i medzi vrstvami pospolitého ľudu. Širia túto bezbožnosť tí, čo náboženstvo za pobočnú vec verejne vyhlasujú živým slovom v shromaždeniach, alebo na písme v rozličných novinách, katolíckemu duchu protivných. Zapomínajú títo nesvedomiti ľudia na to, že keď ľud o jeho najsvätejšie, aké mu je náboženstvo, olúpili, všetko mu odobrali. Náboženstvo a pravá viera nedajú sa nahradiť ani vysokými hodnosťami, ani pozemskými statkami. V pravom náboženstve, ktoré jednorodený Syn Boží z nebies na tento svet doniesol a skrze svätú cirkev svoju rímsko-katolícku k vereniu nám predkladá a ktorého božský pôvod z mrtvých vstaním svojim dokázal, záleží všetko blaho pokolenia ľudského pre časnosť a večnosť. Preto plesajú vo sviatky veľkonočné všetky srdcia veriace a preto ozývajú sa v tento deň veľký, ktorý učinil Pán, po celom širom svete tie radostné slová: Radujte sa kresťania! V srdciach vašich plesajte Alleluja.

Z mrtvých vstanie Pána je kotvou našich nádejí. Čo všetko obsahuje v sebe to slovičko nádej. Život bez nádeje je nepretržená refaz trápenia, bez výhľadov na pomoc a ulavenie bolastí. Život bez nádeje je hotové nešťastie. Bez nádeje v budúcnosť vo večnosti žily alebo lepšie povedano, živorily staré národy pohanské. Sám národ vyvolený len nádejou, akú pestovali v ňom patriarchovia a proroci, vedený bol cestou, akú mu ukázal sám Boh na hore Sinai. Žiary pravej a nezklamnej nádeje vznikly však len z otvoreného hrobu, z ktorého ukrižovaný Pán Ježiš na tretí deň slávnostne z mrtvých vstal. Splnily sa v tom okamžení všetky nádeje, ktorými ponášali sa vyvolení boží stareho zákona. Veriacim ale nového zákona nevyčerpatelný prameň milostí vyviera z otvoreného hrobu Spasiteľa. Ježiš Kristus vstal z mrtvých a toto je

zárukou nášeho vlastného z mrtvých vstania. Aby sme však slávy z mrtvých vstania tohoto účastnými boli, treba nam povstať z tmavého hrobu hriechov našich. Preto píše svätý evanjelista: «keď ste spolu s Ježišom Kristom z mrtvých vstali, hľadajte, čo hore je, kde je Kristus, sediac na pravici Boha, snažte sa po tom, čo hore je, nie ale po tom, čo je na zemi. Keď zjaví sa Kristus život váš, vtedy aj vy zjavíte sa s ním vo večnej sláve». (Koloss, 3, 14.)

Z mrtvých vstanie Pána jest kotvou našich nádejí pre večnosť a časnosť. Každého veriaceho oblažuje a pozdvihuje tá nádej, že keď po zplnenej ťažkej púti jeho pozemskej, Boh večný zavolá ho pred obličaj svoju, účastným stane sa tam dľa zásluh svojich odplaty večnej alebo pokuty, jestli jej pre hriechy svoje vyhnuť nemôže. Následkom z mrtvých vstania Pána smrť naša je len spánok dočasný a keď po druhej príde Spasiteľ viditeľne na trnto svet, aby súdil živých i mrtvých v posledný deň súdny, otvorí sa všetky hroby od časov Adama a Evy až po ten deň, keď každý smrteľník počet musí vydať verejne zo všetkých skutkov svojich. Či to nenie nádej veľkého potešenia, že ako Spasiteľ vstal z mrtvých, tak aj my niekedy povstaneme z našich hrobov! A drahí naši rodičia, bratia, sestry, príbuzní a priatelia, ktorých sme oplakávali, keď ich kládli do tmavého a studeného hrobu, oni sa prebudia zo svojho spánku a my sa vzhliadneme. Manžel uvidí svoju manželku, zarmútená prítomne vdova svojho manžela; rodičia shliadať sa budú so svojimi dieťkami a dieťky s rodičmi, bo z mrtvých vstanie Pána je zárukou nášeho vlastného z mrtvých vstania. Ak radostná to nádej pre zarmútených rodičov, pre opustené vdovy a siroty a vôbec pre každé srdce kresťanské! Ľudia bezbožní však i tejto nádeje chcujú pozbaviť veriacich, keď tvrdia, že nenie večnosti a že keď človek zomrel, s jeho smrťou všetkému je koniec. Títo ľudia zapierajú večnosť, bo sa jej boja a trasú sa pred tou myšlienkou, že zo všetkých skutkov svojich pred sudcom večným, milosrdným síce, lež aj spravodlivým verejne musia počty zkladať. Kto zapiera život večný, ten musí aj dokázať, že Kristus nevstal z mrtvých a že anjel nemal pravdu, keď mlúvil ku nábožným ženám: «Nebojte sa, bo ja viem, že Ježiša hľadáte ukrižovaného.

Nenie ho tu, vstal z mrtvých, ako predpovedal; poďte sem, hľa, tu je miesto, kde položili Pána. A ponáhľajte sa a povedzte učedníkom jeho, že vstal z mrtvých». (Mat. 28, 1—7.) Len neverci, ľudia mravne zpusťli zapierajú život večný a z mrtvých vstanie Pána. Pre človeka veriaceho je toto a bude vždy základom náboženstva a kotvou sladkých nádejí.

V čas svätý veľkonočný, keď všetci katolícki veriaci pamiatku slávia slávneho z mrtvých vstania Pána, nieto vznešenejšieho osvedčenia radosti, ako tie veľavýznamné slová: Radujte sa kresťania! V srdciach vašich plesajte Alleluja! V mohutných chrámoch cirkve katolíckej, ako aj v srdciach jednoduchých ľudí ozýva sa preto v tieto sviatky jednotajne to radostné Alleluja. Pre celý svet totiž a pre nebešťanov nikdy nebolo radostnejšej udalosti, ako keď Spasiteľ Ježiš Kristus vstal z mrtvých. Alleluja, budiž teda našim pozdravom sviatočným. Nech preto dnes po celom svete neustále ozýva sa: Radujte sa kresťania! V srdciach vašich plesajte Alleluja!

Naše víťazstvo v Pezinku.

Pri volbe krajinského vyslanca dňa 5. apríla v Pezinku prevedenej, zvíťazila kresťanská ľudová strana. S udalosťami tejto volby zaoberať sa budeme obsirnejšie pri najbližšej príležitosti; dnes v prvom rade len to dávame na vedomie našim čitateľom, že kandidát kresťanskej ľudovej strany: dr. **August Ochaba** dostal pri tejto volbe 969 hlasov. Kandidát protivnej strany dr. Milan *Ivanka* obsiahol s veľkým namáhaním len 636 hlasov, ostal teda v menšine s 333 hlasmi. Naše víťazstva tým viacej padá do váhy, keď povážime, že pri jeho poslednej volbe 3. apríla 1907. v Pezinku prevedenej dr. Milan *Ivanka* dostal bol 1011 hlasov.

Víťazstvo kresťanskej ľudovej strany nebolo ľahké. Bojovať sme museli proti tým jednotlivým prepiatcom, ktorí ako po iných stranách, tak nadovšetko v tomto okrese poriadny, nábožný a usilovný ľud slovenský neustále búria proti vrchnostiam cirkevným a svetským. V prostriedkoch, aké k tomuto cieľu potrebujú, neni sú preberační. Nazdávajú sa, že si všetko môžu dovoliť a dopustiť sa akýchkoľvek prečinov, nech len nešľachetné ciele svoje dosiahnú.

Opätne sme už spomenuli, že my vždy robíme rozdiel medzi poriadnym ľudom slovenským a tak rečenými vodcami národnymi. Títo tvrdia jednotajne v jejich novinách a shromaždeniach, že medzi ľudom slovenským iné politické stránky pri voľbách zvíťaziť môžu len podplácaním a násilensvom. — Odhliadnúc od toho, že toto tvrdenie citlivá urážka je pre poriadny ľud slovenský, tak pri poslednej, ako aj pri tejto voľbe používali týchto nešlachetných prostriedkov. Agitátormi zaplavili celý okres. Zdá sa ale, že nemali na dostač domácych agitátorov, preto si na pomoc zavolali ľudí z Čiech. Týmto sa prezradili pred celým svetom, že celá jejich politika je len **hnusný gšeft**, ako im to istý anglický spisovateľ len tieto dni v jeho letáku číslicami zreteľne dokázal.

Zápasit musela kresťanská ľudová strana s ľahostajnosťou voličov v jednotlivých obciach. Nad touto ťažkosťou ale zvíťazila silou tej pravdy, ktorú neustále ohlasuje a zmužile zastáva v celom jej dejstvomani.

Víťazstvo kresťanskej ľudovej strany nech je nasledovania hodným príkladom i pre iné okresy. Kresťanskí voličia nech už od včul sriaďujú a shrňajú sa pod zástavu našej strany, lebo medzi všetkými stránkami politickými není žiadnej strany, ktorá za vieru a ľud slovenský všetkých krajov, počnúc od Prešporka až po Maramaroš, tak zmužile, odhodlane a vytrvale bojuje, ako kresťanská ľudová strana.

O prevedení a výsledku pezinskej voľby podávame nasledujúcu zprávu:

Následkom zničenia vyslaneckého mandátu Milana Ivanku, v uprázdnenom volebnom okrese pezinskom prevedená bola voľba v pondelok, dňa 5. apríla. Ako kandidáti vystúpili: dr. August Ochaba, prešprský pravotár s programom kresťanskej ľudovej strany a dr. Milan Ivanka, s programom národnymi. Prívrženci národnymi vodcov už niekoľko dňami pred voľbou pokúsili všetko možné a nemožné, aby mandát poznove ulovili Ivankovi. Po obciach sledili agitátori a balamútili pokojný ľud slovenský. V záujme Ivanku pohly sa aj *peňažné ústavy národnymi*, ktorých úradníci neslychanným terrorismom vystupovali proti voličom pri jejich bankách zainteresovaným. V posledných dňoch obce okresu zaplavili početní českí agitá-

tori a búrili ľud tak nestydate, že vrchnosti prinútené byly prisne zakročit proti nim.

V dome Gašpara *Weszelszkyho*, kassira ubee Récse *žandári shabali peniaze, ktoré dostal od Ivankovej stránky, našli u neho aj menoslov a vlastnoručne podpísané kvitancie tých voličov, ktorí peniaze dostali*. Milan Ivanka z dom do domu chodil i s jeho manželkou po všetkých obciach okresu. V jednotlivých obciach Ivankovi agitátori na tolko pobúrili voličov, že napadli svojich notárov preto, že sa prihlásili ku stránke Ochabovej.

Voľba sa začala v príkladnom poriadku v určitej hodine ráno. Predsedom voľby bol dr. Anton Mandok, trnavský pravotár a jeho námestník dr. Viktor Duschek. Hlasy odovzdávali voličia pred dvomi komissiami. Ku podpore kandidáta kresťanskej ľudovej strany prišli ku voľbe krajinskí vyslancovia: Alexander Ernszt, Georg Szmracsányi, Pavel Kovács, Béla Csitáry a Koloman Brestyenzsky. Z Ivankovej stránky boli v okrese prítomní krajinskí vyslancovia: Franc Szkycsák a Pavel Blaho.

Agitátori Ivankovej strany bezprostredne pred voľbou nehanebne snažili sa podplácať voličov. *Žandári zatkli modranského vinohradníka, menom Trncsika, ktorý sa prizval, že od Ivankových kortešov dostal 380 korun*. Deň pred voľbou, v nedelu večer v obci Grinád 30 mládencov zariadilo krvavú bitku. Do vyštuckého farára Budaváryho nezbedníci hádzali kamením. — V obci Terling rozdriapali zástavy kresťanskej ľudovej strany.

Voličia pri oboch komissiiach hlasovali v poriadku a s nasledujúcim výsledkom:

Hlasov mal

o 11. hodine	Ochaba	105
	Ivanka	110
o 12. hodine	Ochaba	303
	Ivanka	184
o 1. hodine	Ochaba	380
	Ivanka	306
o 2. hodine	Ochaba	512
	Ivanka	340
o 1/23. hodine	Ochaba	599
	Ivanka	427
o 1/24. hodine	Ochaba	808
	Ivanka	527
o 5. hodine	Ochaba	854
	Ivanka	568

Volbu zaključujúci čas ustanovili pri prvej komissii na 6. hodinu, pri druhej komissii na hodinu pol osmu. O pol osmej zakľúčili hlasovanie a vyhlásili výsledok volby, dla ktorého dostali hlasov:

Ochaba	969
Ivanka	636

Kandidát kresťanskej ľudovej strany dr. August **Ochaba** vyvolený je väčšinou 333 hlasov. — **Nech žijú zmužilí ľudáci pezinského okresu! Nech žije krajinsky vyslanec jejich: dr. August Ochaba!**

Pojednávanie kongruy katolíckeho duchovenstva.

Pri pojednávaní zákonnej predlohy o kongruu katolíckeho duchovenstva v zasadnutí krajinského snemu dňa 24. marca pozdvihli slovo vyslancovia kresťanskej ľudovej strany: Michal *Artim* a čanádsky biskup Ján *Csernoch*. Jejich reči podávame v stručnom výfahu v nasledujúcom:

Michal Artim: Vie si vážiť dobrý úmysel ministra výučby, lebo prítomný návrh zákona o kongruu katolíckeho duchovenstva není bez všetkej významnosti, ačpráve nesodpovedá z cela tomu, čo sme očakávali a ku čomu máme aj právo. S návrhom týmto není spokojný po prvé preto, lebo to není konečné usporiadanie kongruy katolíckeho duchovenstva, obsahuje tiež aj všeliaké sľuby, my ale veľmi dobre vieme, že otázku chlebovú sľubami rozriešiť nemožno.

S návrhom týmto po druhé není spokojný z tej príčiny, lebo je to v istom ohľade uponíženie katolíckeho duchovenstva, keď dostávať má menší plat, ako úradníci, ktorí sotva 4—5 stredných škôl odbavili. Aký to má byť pomer, keď učiteľ väčší plat má požívať, nežli farár, ako jeho princípál.

K dokázaniu toho, že štát vie si vážiť pre krajinu blahonosné účinkovanie nie len katolíckeho duchovenstva, lež duchovenstva všetkých konfessii vôbec, žiada, aby v tomto zákone dôstojne označené bolo, že kongruu — nie ako to referent povedal — usporiadať možno, lež v určitom čase usporiadať aj treba; v Rakúsku behom krátkeho času dvakrát usporiadali kongruu, u nás ale usporiadanie tejto súrnež zále-

žitosti od toho závisí. jestli vyšší cirkevní hodnostári prispejú k tomu 700.000 korunami a jestli kultusfond doplatí k tomu aspoň 1,200.000 korun. Čo ale bude potom, keď ani katolícki cirkevní hodnostári a ani katolícky kultusfond žiadané summy tieto ku usporiadaniu kongruy nedoplatia?

Minister kultu povedá, že není peňazí a že to privlastňovať treba tomu zvláštnému pomeru, aký zaujímal katolícka cirkev v historickom vývine uhorského štátu. Tento zvláštny pomer katolíckej cirkvi ku uhorskému štátu je ale tak široký kepeň, pod ktorý zmestia sa v najväčšom počte tie najrozličnejšie a najprotivnejšieho druhu veci. — Tento zvláštny pomer to ale na žiadaný pád nevyžaduje, aby katolícky duchovný ani každodenného chleba nemal. Kultusfondom nazvaná základina určená je ku napomáhaniu katolíckych farností, teda ku sriadeniu kongruy katolíckeho duchovenstva. Následkom toho, dla jeho mienky, ku tejto základine nikto nemá práva, ako jedine a výlučne duchovenstvo katolícke.

Uznáva aj sám, že není peňazí a že v takýchto okolnostach, sotva je možné iným spôsobom najst prameň ku utvoreniu základiny, cieľom sriadenia kongruy potrebnej. Správnym hospodárením ale možno riadne príjmy spomenutého kultusfondu na tolko rozmnožiť, že katolícke duchovenstvo nemusí byť odkázané na štátnu podporu. Aby sa ale toto docieľiť mohlo, všeliaké výdavky pri tomto fonde nemaly by sa robiť na úkor toho duchovenstva, ktoré je bez chleba a pre všeliaké stolarné požiadavky pravotíť sa musí s veriacimi, zaiste nie ku prospechu náboženstva. V správe kultusfondu predchádzajú všeliaké položky, ktoré ta celkom nepatria.

Takáto položka je v prvom rade o správe verejných základín. Ako príde kultusfond ku plateniu správy verejných základín? — Toto je štátny úrad, nech si ho platí štát.

Deficit základiny výučby, po druhé, nemal by zaokrývať kultusfond, lež štátna pokladnica.

Správa kultusfondu, po tretie, mala by byť lavnejšia a odovdaná odborne vzdelanému úradníkovi.

Vyplácanie kongruy malo by sa sverť daňovým úradom, tým spôsobom, aby ju v čiastkach

na tri mesiace po predku vyplácaly. — Rečník účinkuje v duchovnom úrade cez 35 rokov, vie dobre, ako žijú kňazi. Každý je na kňaza odkázaný, kňaz aj stáť musí na čele všetkých humanistických pohybov. — Kňaz ďalej dľa svojho úradu povinný je chodiť ku najnebezpečnejšie chorým a nikdy nevie, či to neni jeho posledná cesta, keď ide k nemocnému v nákazlivej nemoci ležiacemu. Stáva sa neraz, že ani haliera nemá vo vačku. Zomre-li jeden, zaviesť musia sbierku, aby ho počestne pochovali. Prosí napokon ministra, aby všetko toto bral do ohľadu a návrh zákona, ako prvý krok ku sriadeniu platov duchovenstva, príjme čo základ pojednávania v podrobnostach. (Hlučné éljen a potlesk v prostriedku.)

Ako nasledujúci rečník pozdvihol slovo osvietený pán biskup čanádsky

Ján Csernoch.

Začiatkom reči vyzdvihol tú náklonost, ktorou všetky politické stránky krajinského snemu sledujú sriadenie kongruy duchovenstva. (Tak je! Tak je!)

Ján Csernoch. Ctená snemovňa! Že vzdor tejto všestrannej a prajnej nálade, sriadenie kongruy duchovenstva trvalo tak dlho, to má veľmi príčiny. Medzi týmito hlavnou príčinou je zaiste to najvyššie kráľovské rozhodnutie, ktoré uverejnené bolo 1887. a dľa ktorého rozriešené mali byť prvej isté otázky, ktoré v úzkom spojení stoja s kongruou. Takéto otázky sú: právo patronátske, párbér, štóla a zvlášte sriadenie farností grécko katolíckych,

Ctený pan minister mal tú šťastlivú myšlienku, že všetky tieto otázky vyklúčiť treba zo záležitosti sriadenia kongruy, lebo keby ich prvej a tak dôkladne boli pojednávali, ako to zaslúžia, vtedy na sriadenie kongruy boli by sme museli ešte dlžej čakať. (Pravda! Tak je!) Ja preto v tomto ohľade to pokračovanie veľacteného pána ministra, že kongruu prvej treba sriadiť, ako poťažné, najvyšším rozhodnutím vyklúčené otázky, za šťastlivé držím z jednej stránky (Pravda! Tak je!), z druhej stránky ale pri všetkej úcte akou sa chovám ku pánu ministrovi kultu, musím poznamenáť, že práve toto vyklúčenie, zklátilo ten zákiad, na ktorom sriadiť a usporiadať treba otázky kongruy. Pravda je teda, že toto vyklúčenie, ako z jednej strán-

ky s rýchliil sriadenie kongruy, tak z druhej stránky utvorilo slabý základ, na ktorom zdvíha sa teraz budova sriadenia kongruy.

V popisoch 1896. a v nasledujúcich rokoch sostavených, predchádza viacej takých položiek, ktoré na papieri áno, v skutočnosti ale nejestvujú. Vzťahuje sa to zvlášte na párbér, ktorý vždy veľmi neistým dôchodkom bol duchovenstva, ktorý preto na každý pád treba bolo usporiadať, lebo tento dôchodok časom bude ešte neistejší. Veď najnovšie, ako exekučná novella vstúpila do života, vrchnosti verejnej správy to pokračovanie začínajú nasledovať, že vyberanie párbéru exekúciou nepatrí ku ním, lež ku riadnym súdom. Nech sa ale z týchto náhladov ktoréhokolvek držíme, dôchodok párbéru pre duchovných stane sa ešte neistejším a jestli by ho vyberať mali riadne súdy, celkom ho pohltnú súdobné útraty. (Tak je!)

Z druhej strany, následkom nadovšetko za novších časov prevádzaného rozdrobovania majetkov na mnohých miestach, kde také majetky parcellujú, na ktorých väzia patronátske farchy, prichádzajú duchovní o tie dôchodky, ktoré im od patronátu právne prislúchaly. — Ponevác do takéhoto rozdrobovania majetku nemiešaly sa vrchnosti, na daktorých miestach — viem aj také pády — prešly do rúk aj 500 majiteľov. Tito chudobní ľudia zakúpili majetok v tej mienke, že ponevác patronátske práva neni sú zaznačené v gruntovnej knihe, celý majetok dostali bez všetkej farchy, pozdej až dozvedeli sa, že patronát je verejnoprávna farcha, ktorú povinní sú znášať. Potom už lebo neuznajú túto povinnovatosť, alebo keď ju uznajú, príslušnosť duchovného zo 100—200 korún pozostávajúca, rozdrobí sa na tak malé čiastky, že ju od ohromného počtu nových majiteľov vybrať viacej nemožno a duchovní prídu o dôchodok, ktorý im patrí od patronátu.

Vzdor tomu ale, že sriadenie kongruy pred usporiadaním týchto otázok nemalo sa snáď ani podujať, s radosťou vítam predsa tento návrh zákona, lebo je to prvý krok k polepseniu hmotného stavu duchovných a nevytvára to, aby kongrua časom celkom usporiadaná bola.

Predostrený návrh zákona o kongruie, rozziarenie je nariadenia XIV. zák. článku 1898. na duchovenstvo katolícke. Ohľadom tohoto vzniká

tá otázka, či by nebolo lepšie bývalo, keby kongruu katolíckeho duchovenstva samostatne a osobytne boli usporiadali? Ako pohnútku slúžiť mohla k tomuto tá okolnosť, že katolícku cirkev Uhorska zvláštny pomer viaže ku kráľovi, akožto najvyššiemu patrónovi.

Ako ďalšia pohnútku k tomu platiť mohla tá okolnosť, že vyšší cirkevní hodnostári ku sriadeniu kongruy katolíckeho duchovenstva 700 tisíc korún zo svojego doplácajú. — Osobytným usporiadaním kongruy katolíckeho duchovenstva vyhnúť sa mohlo všeliakým otázkam. Takáto je na príklad otázka úplnej kvalifikácie.

Aby naposledy ctená snemovňa nebola tej mienky, že medzi katolíckym kňazstvom nachodí sa duchovní, ktorí nemajú úplnej kvalifikácie, neodstavili osem gymnázialných škôl a celú teológiu, v záujme dobrého mena katolíckeho duchovenstva mustm povedať, že medzi nami latinského obradu, takých kňazov niet. (Tak je! Pravda!)

Predlohou zákona o kongruie, dľa možnosti pomozené má byť katolíckemu duchovenstvu, ktoré medzi holými, neúrodnými vrchami, odlúčením od sveta v malých, vzdialených dedinách verní priatelia a radcovia (Tak je! Tak je!) sú opusteného, na seba ponechaného ľudu chudobného. (Tak je! Tak je!) Preto aj predlohu túto tak v svojom, ako v mene kresťanskej ľudovej strany prijíam. (Hlučné «éljen» a potlesky so všetkých strán.)

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

V shromaždeniach Jednoty Katolíckeho Ľudu pokračuje sa nepretržene po celej krajine. O mohútnom smáhaní sa Katolíckej Jednoty dozvie sa cez veľkonočné sviatky aj jeho Svätosť, rímsky pápež *Pius X.* — Hlavná a spravujúca rada Katolíckej Jednoty uzavrela totiž, že z príležitosti veľkonočných sviatkov vyšle do Ríma deputáciu, ktorá na slávnostnej audiencii oddá svätému Otcovi obširnú zprávu o všetkých pohyboch Katolíckej Jednoty v Uhorsku.

Deputáciu viedol hlavný predseda Jednoty a podpredseda snemovne, skutočný vnútorný tajný radca *Štefan Rakovszky*. Členami deputácie sú: podpredseda Jednoty, krajinský vyslanec

Mikuláš Zboray, hlavný správca Jednoty, krajinský vyslanec *Alexander Ernszt*, členovia rady: krajinský vyslanec *Edmund Beniczky*, *Béla Landauer* a redaktor «Alkotmányu» *Béla Turi*.

Shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ľudu vydržiavané boli v poslednom týždni na nasledujúcich miestach:

Bicske, Ózd, Bodrogkeresztúr, Kőbánya, Sólymár, Pilisszentiván, Budapest VII. a VIII. okres, Dévaványa, Nagy- a Kissilkér, Alsópalojta, Körmőczbánya, Apatin, Szepesalmás, Báksa, Inczéd, Berkenye, Zólyomterne, Baj, Szentés, Beregszász, Rózsavölgy, Mosóc.

Veľkonočné sviatky nadovšetko hodia sa ku shromaždeniam cieľom utvorenia Katolíckej Jednoty. Ako Spasiteľ náš v tieto dni slávnostne vstal z mrtvých, tak v každej obci, kde posiaľ nebolo Jednoty, nech katolícke obyvateľstvo z tmavého a chladného hrobu ľahostajnosti zdvíha sa k novému životu. Nech sú dni tieto každému veriacemu dobou radostného Álleluja!

Uzavretie pokoja so Srbskom.

V záujme uzavretia pokoja so Srbskom zastupitelia mocností v Belehrade dňa 30. marca cez poludnie odovzdali srbskému zahraničnému ministrovi *Milovanovičovi* tú spoločnú notu, ktorá obsahuje podmienky pokojného riešenia konfliktu medzi Srbskom a Uhorsko-Rakúskom. Turecko cestou svojho belehradského zastupiteľa sa tiež pripojilo ku tomuto spoločnému kroku mocností. Srbská ministerská porada sa hneď zaoberala s radou mocností a uzavrela, že požiadavky mocností splní a o tomto srbského vyslanca viedeňského už aj upovedomila, tým cieľom, aby toto uzavretie sdělil nášmu zahraničnému úradu.

Týmto je záležitosť annexe a z tejto vyplývajúci konflikt medzi Srbskom a Uhorsko-Rakúskom po toľkých rozčuľujúcich udalostach pokojne riešený.

O udalostach súvisiacich so srbskou otázkou podávame nasledovnú podrobnejšiu zprávu:

Zakročenie mocností v záujme pokoja.

Dňa 30. marca predpoludním o 10. hodine turecký vyslanec belehradský ustanovil sa u srbského ministerpredsedu *Novakoviča* a sdělil mu, že Turecko v otázke annexe stojí na stanovisku mocností. — V tom istom čase vyslanci Nemecka, Francúzska, Ruska a Talianska prišli na anglické vyslanectvo, kde mali poradu. Predpoludním o 11. hodine vyslanci veľmocí zaviezli sa do zahraničného ministerstva, kde anglický vyslanec, okolo ktorého stáli vyslanci veľmocí, zahraničnému ministrovi *Milovanovičovi* odovzdal memorandum v záležitosti osvedčení, ktoré má Srbsko učiniť Uhorsko-Ra-

kúsku. O dvadsať minút vyslanci Nemecka, Francúzska a Talianska odišli zo zahraničného ministerstva. — Anglický a ruský vyslanec ešte za pol hodiny ostali u Milovanoviča. Ruský vyslanec posledný odišiel.

Pri spoločnom kroku zastupitelia všetkých mocností osvedčili sa, že toto je ich posledný krok a keby Srbsko váhalo poslúchnuť ich radu, vtedy ho ponechajú na vlastný osud.

Odpooveď Srbska.

Na zakročenie veľmocí Uhorsko-Rakúskemu ministrovi zahraničia odoslalo Srbsko nasledujúcu odpoveď:

«Srbsko uznáva, že v Bosne utvorené polozenie sa jeho práv nedotklo a zodpovedne tomuto vyplní chce tie uzavretia, ktoré mocnosti ohľadom 25. punkta berlinskej zmluvy vynesú. Počúvajúc na rady mocností, Srbsko sa zaväzuje, že ohľadom anexie svojej od októbra lanského roku *zaujaté protestujúce a vzdorujúce stanovisko zanechá* a zaväzuje sa ďalej, že svoju dosavadnú politiku voči Uhorsku a Rakúsku zmení a *v budúcnosti s monarchiou bude žiť v priateľskom susedskom pomere*. Zodpovedne tomuto svojmu osvedčeniu a dôverujúc v pokojných snahách Uhorska a Rakúska, Srbsko svoju armádu ohľadom organizácie, umiestnenia a počtu *položí do toho stavu, v akom bola na jar roku 1908*. Dobrovoľné čaty a bandy *odzbrojí a prepustí* a utvorenie sa nových, mimoriadnych čiat na svojom území *prekazi*».

Odpooveď srbskej vlády v skupštine.

Odpooveď srbskej vlády na zakročenie mocností, pojednávala skupština najprv v tajnom a potom vo verejnom zasadnutí. O priebehu tajného zasadnutia vo vyslaneckých kruhoch hovorili, že bolo mimoriadne búrlivé. Radikáli robili ostré výčitky vláde, že skupštinu zavčasu a verne pravde neupovedomila o pravom chovaní sa Ruska a Anglicka a *týmto Srbsko veľkému uponiženiu vystavila, ale nie menej ťažší hriech leží na duši kráľa a bývalého dediča trónu*, ktorí sú tiež zodpovední za nanútené polozenie krajiny.

Ministerpredseda Novakovič a minister zahraničia Milovanovič viackrát prehovorili a rozvinuli, že pre chovanie sa veľmocí pridržanie sa známych požiadaviek, krajinu by do veľkej katastrofy uvrhlo. Obidvaja ministri potom sdělili podrobnosti o spoločnej akcii mocností a o ich sľuboch. — Skupština pokračovanie vlády schválila a na to sa začalo verejné zasadnutie.

Na verejnom zasadnutí skupštiny z tváry ministrov a vyslancov bolo vyčítať rozčulenosť a zronenie. Zahraničný minister Milovanovič hneď oboznámil snem s priebehom vyjednávania medzi mocnosťami a prečítal spoločnú notu veľmocí, ktorú odovzdali srbskej vláde. Notu v hrovej tichosti vypočuli, na čo predseda zasadnutie zakľúčil.

Čo bude so srbským kráľom?

Všetky politické kruhy v Belehrade zaoberajú sa s blízkym poďakovaním sa kráľa Petra a jeho rodiny. — Ako je známe, kráľovska rodina od nastúpenia na trón a cíti byť veľmi opustenou tým viac, lebo takmer

všetky europejské dvory sú pred ňou savreté. Kráľ Peter pred mesiacmi sa chcel zrieknuť trónu, ale vystúpenie bývalého dediča trónu Georga tento jeho úmysel do úzadia potisklo. Posledné udalosti a chovanie sa vodcov politických strán o tom presvedčilo kráľa Petra, že ďalej už nemôže ostať na tróne. Dľa chýru, mocností sú tiež toho náhľadu, že by lepšie bolo, keby kráľ Peter odstúpil. Prv ale musia byť sriadené zahraničné politické otázky a len potom môže byť reč o zmene na tróne.

Čo je s Černohorou?

Černohorská vláda dala srbskej vláde na vedomie, že sa nemôže pripojiť ku spoločnej akcii mocností a že panovník uzavrel, že sám si stane na obranu srbskej veci a že dotiaľ sa neuspokojí, pokým sa spravodlivé požiadavky Srbska nespĺnia. V Belehrade sú toho náhľadu, že panovník Nikita terajšiu príležitosť chce k tomu použiť, *aby Karađordevičovskú dynastiu v Srbsku nemožnou urobil*.

Zastupitelia mocností, dľa spoľahlivých chýrov, najbližšie v Četinji práve taký spoločný krok urobia, aký urobili aj v Belehrade. Talianska vláda je náklonná, aby černohorskú vládu primala k tomú, aby nenarušovala pokoj a učinila práve také osvedčenie, aké učinila srbská vláda pred uhorsko-rakúskym zahraničným ministrom. Celkom za isté považujú, že sprostredkovanie talianskej vlády bude mať prajný účinok a tak mocnosti nebudú musieť v Četinji zakročiť.

POLITICKÉ CHYRY.

Konferencia biskupského sboru.

Krajinským snemom vyslancov prijatý návrh zákona o kongruie katolíckeho duchovenstva pojednávali a zároveň prijali v snemovni veľmožov dňa 1. apríla.

Kardinál knieža primas Klaudius Vaszary z tej príčiny vo stredu, dňa 31. marca povolal ku konferencii sbor biskupov Uhorska. — Na konferencii brali účasť: Arcibiskup kaločský dr. Julius Vározy; katolícki biskupi: gróf Vilhelm Batthyany, pomocný biskup (Nyitra), Ludvik Balás (Szatmár), Ján Csernoch (Csanád), barón Karol Hornig (Veszprém), gróf Gustáv Mailáth (Erdély), Anton Fetscher, kapitulský vikár (Nagyvárad), Ottokar Prohászka (Székesfehérvár), Farkas Radnai (Besztercebánya), Alexander Párvy (Szepes) a gróf Julius Zichy (Pécs). Prítomní boli ďalej grécko katolícki biskupi: Julius Firczák (Munkács), Vazul Hosszú (Lugos) a Demeter Radu (Nagyvárad).

Po zahájení konferencie sbor biskupský v podrobnostiach pojednával návrh zákona o kongruie a ohľadom na to, že snemovňa vyslancov osnovu uražného 4 §. návrhu zmenila a že záležitosť kongruy do dlžky sa

tiahne, konferencia biskupov prijala návrh zákona o kongruie. Potažne prevedenia tohoto zákona ale sbor biskupský uzavrel, ponevác štát ku doplneniu platov duchovenstva dáva len 3 osminy, pri vykázaní kongruy každý biskup na každý pád zastávať bude svoje práva.

Po vybavení viacej školských záležitostí na tom sa usniesol sbor biskupský, že v otázke miešaných manželstvá v súvislosti s pápežským dekretom «Ne temere», teraz už vyzdvihnutým, na duchovných upraví osobitné inštrukcie.

Nápady «Slovenského Týždenníka».

V poslednom čísle napáda «Slovenský Týždenník» zvyčajným mu hrubianskym spôsobom kresťanskú ľudovú stranu. Ohľadom na veľkonočné sviatky dáme na tie nápady zaslúženú odpoveď v budúcom čísle

Zo snemovne.

V zasadnutí snemovne krajinských vyslancov dňa 29. marca interpeloval vyslanec kresťanskej ľudovej strany Edmund *Beniczky* v záležitosti zákonnej predlohy o úžere. Ohľadom na veľkonočné sviatky, zasadnutia snemovne vyslancov odročené sú do 19. apríla. — Snemovňa veľmožov vydržiavala posledné zasadnutie pred veľkonočnými sviatkami 1. apríla a prijala všetky návrhy zákonov, ktoré snemovňa vyslancov posledne odhlasovala.

BESEDNICA.

Veľkonočný dar.

Okružnou cestou hlavného mesta vymeranými krokami chodí jeden pekne oblečený pán. Jeho tvár natoľko pekná, jako sympatická, prezradzuje dobroprajnosť a odhodlanie.

Tak sa zdá, jako by obvyklú raňajšiu svoju predchádzku končil. Spokojne si fajčí svoju cigaru a zvedave pozerá na ženské do kostola idúce. — Obdivuje skvelé výklady, jako by tu bol cudzí. Pred veľkým výkladom cukrárovým postojí. Dlho hľadí na okno, v ktorom podivuhodné torty, veľké vajcia, sfa slabá rosa krehké pečivo dráždia dasná pozorovateľa.

Jeho pozornosť fahalo na seba jedno okrášlené cukrové vajce. Koho by aj mal s ním prekvapiť...? Ťažký povzdych udrel mu do uší, vedľa neho stojí jedna stihlá, milej tváre ženská.

Jenné ťahy pokrýva vetvý ručník na hlave, z celého jej obleku chudoba vyhlíada. Na ruke má deravý prútený košík, z ktorého niekoľko červených jablíček vykukáva.

Podivná vec! Pán a v otrhaných šatoch oblečená ženská nápadne ponášajú sa jeden na druhého. Bledá žena trpko sa usmievaúc obdivuje, od krajších krásnejšie veľkonočné dary a jedna slza gúla sa jej z tmavých očí dolu po tvári.

Pekne oblečený pán spozoruje slzu. — Ztrasie sa, lebo cíti, že tá slza tak veľmi páli jeho vnútornosť. — Ešte raz pozre na chudobnú ženu a ich oči sa razom ztretnú.

Žena, jakoby sa obávala zlého, bojzlive stiahne si dohromady otrhaný ručník na prsoch a smutne poberá sa ďalej.

Cudzí pán opatrne ju sprevádza. Nasleduje ju z ulice do ulice. Potom jedon po druhom zaostávajú skvelé výklady, paloty zamenia chudobné chatrče.

Žena bojzlive uteká pred svojim sprievodčím a v bráne jedného rozpadajúceho sa domu zmizne. Ale prv, nežli by bola mohla odkvapiť, nežná ruka chytí ju za plece. Zlaknute obzrie sa nazpät...

— Juliška...

— Ferko!...

Brat a sestra sa poznali. Dojate spiechali hore na poschodie, do tmavej povalnej komôrky.

Juliška pred niekoľko rokami na vzdor otcovej vôle vydala sa za jedného pisára. Otcovský dom pre tento jej skutok bol pred ňou zatvorený. Pyšný otec, ktorý mal značný obchod, ostal nenakloniteľný; svoju dcéru viac nechcel poznať.

Vytvorený mladý pár išiel do hlavného mesta šťastie hľadať, ale márne, to vždy utekalo pred nimi. — V prvý rok sice spokojnosť korenila ich blaženosť, lebo mladý manžel dostal poprednú stanicu. Blažený manželský ich život požehnaný bol s jedným chlapčekom a anjelsky milým dievčatkom; ale od tohoto času počnúc nehoda za nehodou nasledovala.

Minuly sa týždne, mesiace, ale šťastie nechcelo sa im usmievať.

Manžel prevzal viac hodín v pánskych domoch, kde učil hudbu. Ale jako by nešťastie neustále bolo prenasledovalo túto malú rodinu, manžel, zarábateľ chleba, jedného dňa, keď išiel z hodín na elektrickom vozni domov, pri schádzaní vylomil si nohu a takto aj posledný prameň zárobku prestal.

Pred veľkonočnými sviatkami bez peňazi, malá rodina skoro zúfala...

Brat a sestra prišli do bytu. V chudobnej izbe dve zdravé deti čakaly matku.

— Milá mama, čo nám priniesol «malý zajačok»? Priniesla si krašlicu? — pýtaly sa maličké od vstupujúcej matky.

Keď zazrely pri matke cudzého «pána», utíchly. Bojzlive utiahly sa za matku a zdorovite hľadely na «cudzého», jako by chcely povedať: «Nebantuj našu matku!»

— Juliška! — precitnul zo snenia brat. — Nemúť sa, na bok so starostou, veď som milujúci tvoj brat! Počuj ma, prosim fa, čo som ti už dávno chcel

povedať. Náš otec pred šiestimi rokami sa oženil. Odtedy skoro celý rok cestuje. Najposlednejšie so svojou mladou ženou navštívil Taliansko a Francúzsko. Na tento čas je v Palestíne. Ja, jako vidíš a vieš, navštevoval som kupeckú školu. Potom som išiel praktičovať do Koložváru a Kečkemétu. Od jedného roka účinkujem v obchode nášeho otca, jako spoločník, ačpráve mám aj rozsiahly svoj vlastný majetok, ktorý som zdedil po milom našom strýčkovi. O tebe počul nič som nepočul. Veď sa môžeš rozpamätať, jaké malé deti sme boli, keď sme sa rozlúčili. Mój otec až po včel tajil tvoje zdržovanie sa. Konečne starý náš knihvedúci pošepol mi tajnosť, že ty bývaš v tomto hlavnom meste. Dlhé časy som pátral, lebo tvoj byt nevedel ani kníhvedúci, ale naleznuť som sa nebol vstave. A hľa, jaká milostivá hra prozreteľnosti Božej, že nenadále predsa som sa sišiel s tebou. Je Veľká noc, sviatok vzkriesenia, nech bude aj vám Veľká noc vzkriesenie na blaženejši dobrobyt. Oh, sestrička moja! — dokončil citlivo brat a padnul okolo krku za ztratenú považovanú svoju sestru. — Ja som taký blažený!

— Mama, čo nám priniesol zajačok...? Priniesla si krašlicu...? — znelo slovo beľavého malého dieťaťa a prosebné svoje ruky rozprestrela ku bledej ženskej.

— Hneď prinesiem, malý mój anjelič! — tešil prosiacu nový strýko a poboskal zlaté kadery jej. Vrele stisnul ruku plačúcej sestry a blažene pospiechal z bytu biedy a núdze rovno pred predošlý skvelý výklad.

Nikdy nevážil si tak málo peniaze, jako teraz. — Kúpil koláče, pečivo, studenú pečenku a deťom krašlice. Všetko dal zapakovať a sadnúť do fiakra, netrpezlivo dal hnať k chudobnému domu. Jako dlho trvala mu tá cesta... a predsa len štvrt hodiny išli.

Konečne koč postál. Nosič ledva vládol vyniesť hore mnoho veľkonočných darov, toľko ich bolo. A on čo všeličo bol by ľúbil ešte kúpiť!

V izbičke ešte vždy tam sedela matka pri deťoch. snívala o blaženosti pomínutých detinských ich rokov. Ťažké slzy bežaly jej dolu po tvári... to hovoria, že také zriedkavé slzy sú slzy radosti!? Vedľa nej sedel trpiaci jej manžel, majúci jednu nohu v obvazku.

— Čo priniesol zajačok, mama moja? — pýtaly sa jednotajne maličké.

— Dobrého strýčka, deti moje! — bola odpoveď usmievajúcej sa matky.

— A strýčko čo priniesol?

V tomto okamžení vnišiel do nátra radosťou nappnený Ferko.

— Blahobyť, moji milí a ešte volačo...

Nosič zložil v izbe ťažký koš a vzdialil sa.

Blažený strýčko ešte raz zo srdeca pozdravil svoju sestru a so sympatickou horlivosťou stisnul ruku nemocnému manželovi.

Maličké s veľkou dôverou po jednom sa driapaly strýčkovi na kolená. Chlapček bojzlive vinul sa mu na nádrá a malý beľavý anjelič hladkajúc strýčka po tvári pýtal sa:

— Čo si priniesol strýčko?

— Zajačka, krašlice, pribuzenské srdce, zlato moje! — odpovedal strýčko.

Malé beľavé dievčatko s väčšou láskou hladkalo strýčka po tvári; malý chlapček s múdrymi svojimi očkami pozrel mu do svetlých očí a Juliška pri boku svojeho manžala blažene hľadela na svoje maličké... A strýčko, Ferko?... plakal!

Jožinka.

Sen malej žobráčky.

Chudiatko, od rana do večera čupelo na kostolnom prahu, ruky majúci k modlitbe sopiate, veľké, svetlé oči k nebu zodvihnuté, po vychudlej, bledej jeho tvári pomaly tiekla jedna-jedna chladná slza.

Ale večer aj kostol zavreli; malé dievča muselo ísť ďalej.

Na hlučných, ľudnatých uliciach neopovážilo sa postávať, veď tak veselí, také vycifrovaní chodili tu ľudia a všetci sa ponáhľali, strkajúc, vyhýbajúc jedon druhému. Čo by bola hľadala medzi týmito otrhaná, malá sirota?

Vyšlo na breh ku Dunaju. Štipľavý, studený vietor šľahal vlny, na jejichž hnevivo-zelených hrebeňoch trasavo kolísaly sa nebeské hviezdy a trblietajúce sa plynné lampy dvoch brehov.

Hľadalo, dlho hľadalo úbohé malé žobráča na suškajúce sa postavy, na ponorujúce sa lesky hviezdíček a na dlhé biele štráfy odzrkadľujúceho sa svetla, ktoré blištiac ťahaly sa po tmavom Dunaji.

Raž len malé žobráča pokrčilo na kamenné schody breha. Ostrý vietor vytisnul mu s mdlých očí aj poslednú slzu. Úbohé dieťa trasúc zťahlo sa do kopy na kamene; veľké svetlé mihalnice pomaly sa zaktivily... Malá sirota zadriemala.

A snívalo sa jej.

Čarokrásna víla chytila ju za ruku a viedla ďaleko, ďaleko do jednej skvelej paloty. Tam bolo všetko zo striebra, zo zlata. Bájočné hračky, krásne šperky ležaly všade po zemi v izbách. Izbenné náradie bolo vykladané s drahými perlami, každá stena bola zaobalená do ružočerveného, diamantami posypaného hodvábu a na pravo, na ľavo obrovské zrkadlá, že stonásobne krásnejšie, skveľejšie zdalo sa byť všetko, čo úbohú sirotu omámilo.

Konečne prišli do jednej priestrannej siene, do jednej veľkej jedálne. V kútoch rozvoniavaly kvety, na almariomoch leskly sa krištálové fľašky a poháry v dúhovej farbe, taktiež na stole, v pohárniku, ale všade, všade.

A na prostred izby stál pokrytý stól, naložený so všetkým, čo je oku a ústam príjemné. Skvostné pečienky, vysmázané kurence, ružovej farvy šunky, fajnové, dasná drážiacie pečivá, šaláty, torty byly poukladané jedno vedľa druhého s mnoho inými žiadúcnyimi dobrými kúskami.

A jako by z tadialto bolo možné vidieť do druhej izby, ktorá bola plná od peknejších peknejšími šatami; a jakoby ďalej za ťažkými hodvábnymi záclonami bola ustlatá bielymi perinami posteľ, ktorá ju volala ku sladkému odpočinku.

A vtedy krásna víla nežne dotkla sa pleca malého žobráčata a takto riekla:

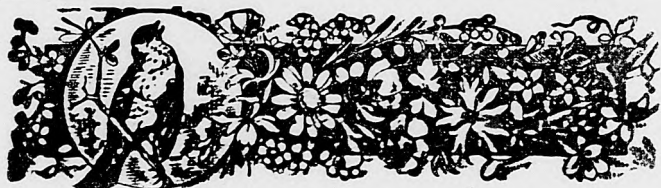
— Povedz, dieťa moje, čo žiadaš? Vyjadri smele čo ti treba: Nech bude čo chce, jestli žiadaš, bude tvoje. No, čo chceš?

Dievčatko na okamih váhalo, očiami sem-tam pozeralo do okola...

— No povedz, čo žiadaš? — náhlila rozmýšľajúcu sirotu víla.

Žobráčata tvár sa začerveňala, oči jej horely túžbou, pri čom pomaly šepkala:

— *Kúsok chleba prosím...*

CHYRNÍK.

Všetkým veľacteným dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám našim prajeme z hlbín srdca blažené veľkonočné sviatky!

Veľkonočné sviatky jeho veličenstva kráľa. Jeho veličenstvo náš kráľ odcestoval dňa 7. apríla zo Schönbrunnu do Walsee, kde cez veľkonočné sviatky pobaví sa v rodinnom kruhu jeho dcéry arcikňažnej Marie Valerie.

Kardinál kniež» primas Klaudius *Vaszary* akonáhle sa počasie k lepšiemu obráti, presťahuje sa z Budína k letovaniu do Balatonfüredu.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán, biskup dr. August *Fischer-Colbrie* minulý týždeň cez dva dni sdržoval sa v Budapešti a bral účasť v zasadnutí snemovne veľmožov. — Na uprázdnené fary *Jánosvölgye* a *Karácsonymező* vypísaný je konkurs do 15 apríla. — Za administrátora fary *Apátka* poslaný je Zoltán *Mayscheider*, kaplán z Parnova. Na jeho miesto ale disponovaný je za kaplána Jozef *Hvaszta*. — Imrich *Harkabusz* vymenovaný farár v Enyedke obsiahol tieto dni investitúru. — Ako kapláni sú prelození: Imrich *Varga* z Lásztóca do Košic, Štefan *Andercsó* z Gál-szécsu do Lasztócz, Julius *Matejko* do Tarezal, Jozef *Vörös* do Perbenyika. — Spolok kresťanských socialistov vydržoval minulý týždeň riadne valné zhromaždenie, v ktorom s oduševnením na novo vyvolili všetkých predošlých úradníkov. — Tunajšia grécko katolícka obec horlivoťou farára Mikuláša *Csona* obsiahla autonomiu, jejžto stanovky minister kultu potvrdil 10-ho, a osvietený pán biskup prešovský 16-ho februára. — Väzňov podporujúci spolok dňa 29. marca vydržoval ria-

dne štvrtročné zhromaždenie pod predsedníctvom osvieteného pána biskupa a vyvolil za predsedu jeho excellenciu Eugena *Bercellyho* predsedu kráľovskej tabule a do katolíckeho patronážu vstúpil za člena. — Minulý týždeň držali prednášky: V spolku katolíckych tovaryšov Adorjan *Szabó*, professor a kňaz praemonštráten-ský; v autonómnom katolíckom kruhu Ján *Gillinger*, professor reálky. V spolku katolíckych tovaryšov bola prednáška spojená s názornými obrazmi, ktorými predstavili svätú zem, totiž Palestínu. Členovia spolku mali naboženské konferencie 1., 2. a 3. apríla, ktoré vydržoval Barnabas *Tost*, cerimoniar biskupský. — Technická kancelária biskupská na viacej miestach postavila nové orgány skrze pochvalne známu firmu *Riegera*. — V meste *Tállya* založený je spolok katolíckych tovaryšov horlivosťou tamojšieho farára Jakuba *Kohla*. Za príležitosti zahájenia spolku všetci členovia pristúpili ku svätým sviatosťam.

Chýry zo Sariša. *Prešov:* V tunajšom špitáli 27. marca zomrela milosrdná sestra Allódlá (Iréna Ölvet-sky) v 27. roku veku svojho. Šlachetný život obetovala ženichovi svojmu Ježišovi Kristovi a nemocným spolublížnym, ktorých príkladnou oddanosťou opatrovala. V Pánu usnulú pochoval 29. marca sám praepošt farár Adalbert Zaborovszky. Na pohrabe súčasťnilo sa vo veľkom počte katolíckeho obecnstva, ako aj mariánska kongregácia a spolok oltárny. — Minister orby Ignác Darányi vyznačil diplomou a peňažnou odmenou sluhov: Ondreja Gepesely, ktorý u grófov Dessewffy slúži cez 56 a Ondreja Taczka, ktorý cez 41 rokov a Jána Onderko, ktorý cez 34 rokov nepretržene slúžia na tom istom mieste. Diplomy a peňažné odmeny odovzdal 29. marca vyznačeným sám hlavný župan Baltazár Semsey. — Minister orby poslal stolici na prosbu gazdovského spolku 100 m. centov lanového semena, ktoré rozdávať bude gazdovský spolok za lavné ceny gazdom cieľom obznámenia. — Na území stolice šarišskej od 1. decembra do konca februára vydali 380 cestovných pas-sov, teda o 129 viacej, ako lanajšieho roku v tomže čase. — Behom štvrt roka v šarišskej stolici zúril oheň v nasledujúcich 11. obciach: Kisszeben, Péchujfalu, Jakabvágása, Szedikert, Gyertyánpataka, Nagysáros, Ke-lember, Bartosfalu, Héthárs, Felsőcsernye, Karácsony-mező. Škoda zaokrytá bola z väčšej čiastky assekurá-ciou. — *Kende:* Tunajší veriaci dali si za 3000 korún nový organ postavil kroz firmu Riegera. Táto firma postavila tiež nové orgány v obci *Bányavölgy* a vo filiálkach *Tizseny* a *Szorocsány*. — Minister obchodu dovolil, aby v obci Girált jarmok zo 17. na 22. apríla bol preložený. — *Mérk:* Minulý týždeň tvorili tu s veľkým oduševneným Jednotu Katolíckeho Ludu.

Urlaubovanie rezervistov. Urlaubovanie do služby povolaných rezervistov a náhradných rezervistov — ako z Viedne oznamujú — sa už najbližšie započne, pričom ministerstvo vojny bude ohľad brať na obranu bosensko-hercegovinskej hranice, ale súčasne aj na polozenie rodín povolaných vojakov a na obľazenie štát-

neho hospodárstva. O tom prirodzene nemôže byť reči, aby všetky povolane vekové klasy razom pustili na urlaub, čo už aj vzhľadom na železničnú premávku není možné. Najprv pustia domov tých vojakov, ktorí svoju triročnú vojenskú riadnu službu odbavili, potom budú nasledovať tí náhradní rezervisti, ktorí boli v mesiaci októbri na 8 týždňov na zbrannú cvičbu zavolaní a ktorých potom pri vojsku zadržali, konečne ale budú prepustení tí rezervisti a náhradní rezervisti, ktorých dľa radu pozvali ku vojsku. Tí rezervisti, ktorí minulý týždeň dostali pozvanie ku vojsku, sú povolaní len ku riadnej jarnej zbrannej cvičbe, na manévry.

Chýry zo Spiša. V Popráde sa zo 23 vojopovinných ustanovilo na asentírku 9. Odobrali troch. — V Spišskej Sobote sa zo 480 vojopovinných ustanovilo 219, odobrali 97. — V Spišskej Belej dňa 21. marca v noci uhličný plyn zadusil Ladislava Barabána. — V Nižných Ružbachoch predajú bývalí urbariálni dňa 19. apríla 1901 kubičných metrov stojáceho smrekového a jedloveho dreva, ktoré je na 12 tisíc 851 korún šacované. — Toho istého dňa predá aj vyšnoružbašská urbariálna obec takého dreva, a síce 2164 kubičných metrov. To je zase na 14 tisíc 399 korún šacované. — V Ruskinovcach sa tohoto roku rímsko katolícka škola základne má obnoviť. — Na tú robotu je okrem ručnej roboty 9220 korún venované. — Pensionálny a nemocných kňazov podporujúci fond spišského biskupstva obnášal koncom minulého roka 276 tisíc 141 korún; do pensionálneho fondu platili minulý rok kňazi našej diecézy 12 tisíc 772 korún 82 halierov. — Jeho veličenstvo kráľ vymenoval popradského dekana farára Georga Andreidesza za praepošta a markušovského farára Juliusa Kerna za opáta. Blahoželáme ku tomuto veľkému vyznačeniu. — Po celej krajine sem a tam bývajúci Spišiaci sa toho leta zísť majú v meste Novej Vsi. — Chýrečný tanečný majster Ján Schmal dňa 25. marca v 70. roku života svojho v Novej Vsi zomrel. — V gölnickom okrese sa zo 519 vojopovinných ustanovilo na asentírku 276; z tých odobrali 118. — Spišské peňažné ústavy, ktoré teraz 40 million korunový majetok spravujú, držaly dňa 25. marca cieľom jednomyseľného účinkovania v Novej Vsi shromaždenie. — V obci Szepesdaróc (Drávec) dňa 26. marca obuvník Martin Karčár zabil 28-ročného lengvartského obyvateľa Draveckého. — V Šavniku vyvolili za druhého učiteľa Jozefa Gánóczyho, ktorý doteraz v Krigu účinkoval. — Bývalí urbariálni obce Harakóc predajú dňa 20. apríla 6576 kusov smrekov, ktoré sú na 10 tisíc 359 korún šacované. V Nižných Lapšoch dňa 30. marca zomrel vážený gazda Jozef Háber v 56. roku života svojho. Nebohý bol horlivým ľudákom. Za viac rokov s veľkou radosťou bol učiteľským zástupcom v Nižných Lapšoch a v Abrahamovcach. Večná mu pamäť. — V Kézmárku na odpuste, ktorý sa v čiernu nedeľu vydržoval, asi 1400 ľudí pristúpilo ku svätým sviatosťam. — V Toporcu sa rímsko katolícka škola má obnoviť a zväčšiť. Veriaci obeťovali na tento cieľ do teraz 500 korún. To je tým

chvalitebejšia obeta od tých chudobných, lebo ešte len minulého roku veľmi moc dali na obnovenie kostola. Tí statní toporskí katolíci by veru za príklad mohli slúžiť veľmi mnohým katolíkom nejednej majetnej obce, — Chlebnickú faru (Orava) obdržal Martin Dolyák farár kvačanský (Liptov). Narodil sa v Šavniku a keď terajšiu faru dostal, v Kézmárku bol kaplánom. Chlebničania dostali v ňom horlivého kňaza. — Minulého týždňa sme mali pekného, teplého času. Jarné roboty sa už začaly.

Zkaza jednej obce. Z Iglova píš, že v blízkej obci Pálmafalu vypukol minulý dni vo fare oheň, ktorý sa v ohromnom vetre tak rapidne rozširoval, že za dve hodiny celá obec zhorela. Ľuďom sa nič nestalo. Obecnosť mesta Iglova hneď zaviedlo pomocnú akciu a pre nešťastných vyhorelcov zbierajú potravné články a odev.

Odsúdení vystahovaleckí agenti. Vystahovaleckí agenti na Horniakoch zase začínajú zvädzať ľud do Ameriky. Nedávno vo Varannó-ve chytili dvoch vystahovaleckých agentov: Jána Raduževského a Michala Zbojňáka, ktorí pochodia z Poľska. Tamojší slúžňovský úrad odsúdil obidvoch, a síce každého na 600 korún pokuty a na 2 mesiace do väzenia.

Zadlávila ho krava. V obci Megyer, na pustatine grófa Károlyiho v jednej maštali spal mlieko roznášajúci chlapec, Ondrej Benik. — Minulý týždeň si jedna krava ľahla naňho a zadlávila ho. Mŕtvolu nešťastného chlapca zaviezli do umrlejšej komory na cintoríne v Novej Pešti.

Zákaz držania zbrane v Horvatsku. Horvatský úradný časopis — ako zo Záhrebu oznamujú — uverejňuje nariadenie horvatskej vlády, v ktorom všetkých tých, ktorí majú strelnú zbraň, vyzývajú, aby svoje flinty, revolvery a pistole spolu so strelivom odovzdali policajným vrchnostiam.

Povodeň. Rieka Poprád sa rozvodnila a zaplavila v Spiši chotáre obci Lacvágás a Poprád. — V Liptove pri Černovej ľady Váhu srútily betonový most na košicko-oderbergskej ždlezničnej dráhe, tak že premávka bola pre toto i zastavená.

Rozpustené shromaždenie socialdemokratov. V Böhmovom hostinci, nachodiacom sa v Práter-uli v dome číslo 26. dňa 28. marca večer o 8. hodine socialdemokrati mali shromaždenie. Na shromaždení sa zaoberali s politikou vlády a vodca socialdemokratov, Jozef Gyuriás tak vládu, ako aj políciu napádal. Na shromaždení prítomný policajný osnovník, Béla Toscano viackrát volal k poriadku rečníka, ktorého ale toto upozornenie ešte väčšmi rozčulilo. Konečne sa aj so samým policajným osnovníkom povadil, načo tento potom vzhľadom na vyhrážajúce chovanie sa robotníkov. shromaždenie rozpustil. — Socialdemokrati potom, bárs aj škamrali, v poriadku sa rozišli.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

HOSPODÁRSTVO.

Ako sa dá počasie predpovedať?

Aby sa poľné práce s dobrým výsledkom ukončili, potrebné je, aby bolo stále počasie. Roľníci, ktorí sa predsa najviac po vonku pohybujú, už od dávna nadobudli si istých zručností, že z prírodných ukazov hľadajú, aké počasie bude, ale predsa nebude zbytočné, keď o tomto predmete sdelíme niekoľko slov z pojednávania istého učenca.

Už od dávna sa spozorovalo, že väčšina zvierat má veľkú citlivosť oproti zmenám počasia. Dokiaľ človek žil v pôvodnom stave, pravdepodobne je, že mal tiež takúto vlastnosť, kdežto v terajšom stave, je ona známkou istej choroby, tak na príklad ľudia, ktorí majú hostec, keď má pršať, ocítia to vopred. — Od čoho pochádza táto citlivosť u zvierat, nevie sa sice, ale predsa to nápadné držanie zvierat ohľadne predpovedania poveternosti zaslúži, aby sa ono povsimlo.

V tomto ohľade ale tiež nesmieme každé porekadlo za pravdivé držať. Tak ku príkladu, kto sa nazdáva, že pekné počasie nastane, keď ovce na pasieke čulo poskakujú, alebo že bude dlho pršať, keď psi trávu žerú, ten sa ľahko sklame. V nasledujúcich riadkoch uvedieme niektoré spoľahlivejšie známky, dľa ktorých možno na zmenu počasia uzatvárať.

Sliepky rýchlo vyhľadávajú kurník, keď sa blíži krátke búrlivé počasie, kdežto nepnáhlajú sa veľmi do kurníka a nechajú sa aj úplne zmoknúť, len aby sa mohly dobre nažrať, ak má dážď aspoň celý deň alebo viac dní trvať. Podobne dlhší dážď sa môže očakávať, keď kohúty v neobyčajnom čase a viac ako inokedy kikirikajú. Špatné počasie môže sa tiež očakávať, keď lastovičky blízko múrov a blízko nad vodou poletujú. Lastovičky živia sa výlučne len hmyzom, ktorý v letení chytia, lebo hmyz, ktorý sedí, nevedia chytiť. Preto lietajú lastovičky tak neunavene vo vzduchu. Dľa väčšej alebo menšej hustoty vzduchu riadi sa aj hmyz a keď lastovičky dolu poletujú a takrečeno hladiny riek krídlami sa tykajú, to je úkazom nastávajúceho dážďového počasia, lebo vyšších vrstvách vlhkého vzduchu sa nenachádza dostatok hmyzu. Ale keď lietajú vysoko vo vzduchu, nastane pekné počasie.

Často počuť: «Muchy štípu na nevystátie, bude pršať». Ale mucha domáca nevie štípať, lebo nemá bodavej štetičky; mucha, ktorá štípe, je celkom iná fajta, tak zvaná mucha vonková. Táto fajta žije vonku a živí sa krvou zvierat; ale akonáhle vzduch zvlhne a dážď sa blíži, ony sa poberajú otvorenými oknami a dvermi do chýž a štípu ľudí; táto štípacíka múcha líši sa od domácej muchy vodorovným, prez hlavu vynikajúcim sošáčkou, krídla má priehľadné, sklovito lesklé a pri spodku nie sú nažltavé.

Pavúk domáci a pavúk križiak sa považujú za neskľamných prorokov poveternosti. — Istý učenc píše o nich nasledovne: Každým pádom sú pavúci oproti zme-

ne vzdušnej, menovite oproti zmenám prúdov vzdušných citlivými a ukazujú túto zmenu o 6—8 hodín prv, ako ona nastúpi. Keď križiak roztrhne základné vlákno svojej okrúhlejšie siete v určitom smere a ak sa schová, alebo ak domáci pavúk utiahne sa hlboko do rúrky, ktorú si na jednom konci svojej siete zhotovil, môže sa očakávať, že nezadlho bude prudký vietor, Ale ak križiak upevňuje zase svoju sieť, alebo ak domáci pavúk vyjde zo svojho útulku a vystrčí nohy von, nezadlho nastane tiché a stále povetrie.

Taktiež uzatvára sa na zmenu počasia, ak včely pozde v lete ukazujú veľkú náchylnosť k bodaniu. Nastalou zmenou vo vzduchu bývajú včely tak rozdrážené, rozzlobené a k pichaniu náchylné, že nikoho k úlu nepripustia, ani samého včelára. Ale keď sú včely tiché, vtedy netreba sa obávať dážďa, hoc by sa aj mračilo; ani vtedy sa netreba dážďa obávať, hoc by sa aj do úlu sletovali, len keď pri tom nepichajú.

Pekné počasie môže sa očakávať, keď netopiere ráno včas a večer neskoro poletujú, keď svätajánske mušky nadobýčajne jasne svieťa, keď čmeláci, sršne a osy večer vysoko lietajú a keď pijavice na dne nádób s vodou pokojne odpočívajú. Pekné počasie môže sa tiež očakávať, keď pri dážďu škovránky a čermáky vysoko poletujú a pri tom veľa spievajú, keď slávici už nad ránom tľú, alebo volavky s veľkým krikom poletujú.

Na špatné počasie možno rátať, keď sa pinky pred západom slnka ozývajú, vrany vysoko poletujú a po takomto lete vodu vyhľadávajú, keď sa holuby kúpu a večer z poľa neskoro vracajú, alebo keď čapy svoje mladé v hniezde ukrývajú.

Stály dážď nastane, keď páždovky vo veľkom množstve zo zeme vychádzajú; oproti tomu spráčne krátke dážď, keď zelené žabičky škriekajú a pri tom nízko sedia a do vody sa potápajú, keď ropuchy vychádzajú, alebo keď komáre aj v chládku poletujú a tvrdošijne prenasledujú ľudí a zvieratá. — Dážď nezadlho bude, keď pijavice v nádobách s vodou na vrchu vody sa udržiavajú, alebo keď mnoho čmelákov ráno lieta, na poludnie sa môže dážď očakávať. — Búrka sa môže v krátkom čase očakávať, keď sa ryby z vody vyhadzujú, lyška sa potápa, alebo včely svoj úl neopúšťajú. Naproti tomu nezadlho stíši sa búrka, keď ryby blízko povrchu vooy plávajú, vrabci veselo čvirikajú a keď chrtei z dier vychádzajú.

DOPISY.

Niečo o Trakovičianoch a pre Trakovičanov.

Úprimné listy dr. Štefana Krajcsovics, nitrianskeho kaplána k obyvateľom rodnej obce jeho.

III.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Trakovičania! V predošlom liste mojom podotknul som tú fažkú otázku, kde uložíte kapitál, jestli by ste

šparkassu založili? V obci vašej, ako som povedal, môže byť asi do 100 tisíc korún hotových a v šparkassách uložených peňazí. Dlhov ale není viac, jako do 30 tisíc korún. Keď teda dlžníci aj vezmú od vás tých 30 tisíc korún, čo bude s týma 70 tisíc korunami? Kde tie uložíte, aby vám riasť a úroky prinášaly? — Nuž ani k tomuto není treba čarodejnej sily. Pozrite, kolom do kola sú obce, ktoré sú dlžné židovským šparkassám. Platia osem, ba aj viac procentov za požíčky. Keď u vás za šesť, alebo 6½ procentov dostanú požíčku, vtedy si od vás požíčajú a tak vaše peniaze nebudú stáť, lež budú v jednostajnom obchode a budú vám riasť. A táto požíčka bude dobrá a istá, lebo môžete ju intabulovať na majetok dlžníkov. Potom, keď ľud príde k lacnejším peniazom, aj v Trakovicích bude viac peňazí na dobré a užitočné ciele. Hospodár dá si lebo dom postaví, lebo si kúpi potrebné nástroje, zariadi hospodárstvo svoje tak, jako si ho zariadiť má, aby jeho zem stonásobnú úrodu donášala. Urobíť to môže, lebo nemusí veľké úroky platiť.

A potom, čo je najhlavnejšie, rozvážiť si musíte, že peniaze nie len vtedy rastú, keď sa požíčajú, lež nadovšetko, keď sa upotrebia na osožné ústavy a ciele. Pozrite si židov a učte sa od nich. Zbohatnú oni aj z toho, že peniaze na požíčku dávajú, ale prameň jejich bohatstva je zvlášte to, že peniaze svoje obracajú a špekulujú s takými veciami, ktoré im nie osem, lež aj tridsať procentov donášajú. Handlujú so zbožím, lifrujú lichvu, stavajú všeliaké fabriky atď., a toto všetko množí im peniaze. Tak máte aj vy robiť a tiež sbohatnete.

Tam u vás je veľmi dobrá zem na tehľu. Postavte tehľu, pálte tehľu a peniaze vaše donesú vám veľké úroky. Tá tehľňa bude zlatá baňa pre vás. Len trošku smelosti, menej okúňania a všetko sa dá učiť. — Vidíte, Radošovani to už oprobávali a buďte presvedčení, že im to dobre pojde. Rybania tiež majú tehľňu a dali si vystaviť krásnu školu, majú poriadne príbytky, lebo majú vlastnú a lacnú tehľu, ľahko si ich postavila. Prečo by to Trakovičania urobíť nemohli? «Kto počtuje, ten gazduje», hovorí príslovie a ja k tomu ešte aj to dodávam, že počtovanie len vtedy bude dobré, keď sa nebudeme báť naše peniaze obracať, keď budeme mať viac ducha ku gšeftovaniu.

Lež podme ďalej! U vás je mnoho dojenej lichvy, to jest mnoho mlieka, lebo skoro každý má kravu. — Mlieko, maslo, syr predávajú najviac na frašťackých trhoch. Utržite za to pekné peniaze. Nuž ale prečo by sa to nemohlo ináč urobiť? Šparkassa by mohla pokúpiť všetko zbytočné mlieko a lifrovať ho rovno do Budapešte, kde je o moc drahšie. To vám tiež príkladom môžem dokázať. V Rybanoch utvoril sa takýto zceňujúci spolok. Dal si doniesť mašinu na mútenie, koštovala 4300 korún. Učinkuje aj s veľkým prospechom. Mlieko a maslo posielala do hlavného mesta. Jedno kilo masla predá za 2 koruny 40 halierov, kým vaše ženičky vo Frašťaku len 1 korunu 60 halierov dostávajú

za kilo. Teda len na jednom kile majú Rybančani 80 halierov osohu. Jejich peniaze donášajú, jako vidíte 50 procentové úroky. Pýtam sa teda znovu: Keď to v Rybanoch takto môže byť, prečo by to nemohlo stať sa aj v Trakovicích?

Tam máte potom zbožie. Keď je dobrý rok, Trakovice sú celý Kanaan pre zbožie. Z toho mnoho zbožia ale nemáte veľkého osohu. Prečo? Preto, lebo ho predáte lacno židovským senzálom, predáte ho mnohokrát vtedy, keď je zbožie najlacnejšie, ponevác potrebujete peniaze na porcie. Prečo by nemohla šparkassa toto zbožie odkúpiť? Takto by u vás ostal celý ten osoh, čo včul židom ide do vrecka, a potom aj vy by ste nemuseli vaše zbožie bárs komu dávať za pol ceny; lebo keď by vám na rýchlo boly potrebné peniaze, tam máte šparkassu, v ktorej na malé procenty dostali by ste požíčku, kým vaše zbožie draho nepredáte.

No, písal by som vám ešte aj viac, ale myslím, že je dost aj toto na rozhúťanie. A keď by ste ešte k tomu neskôr aj potravný spolok pripojili, vtedy ozaj hodni budete pochvaly. Prekvital by teda život v Trakovicích, čistilo by sa tam povetrie, ktoré včul kazia tam tí židia, ktorí na potupu a haňbu vašu peľšia sa u vás. Nevzdychajte, nebedákajte, nelamentujte teda, lež robte, robte silou-mocou to, čo som vám písal. — Keď tieto listy moje k vám príjdu, sojdite sa vo škole, prečítajte si ich pozorne a radte sa nad tými veciami, ktoré som v nich podotknul.

Daj Bože, aby slová moje nie na skalnaté miesto, ani nie medzi bodliacie spadly, lež aby zasiate boly do srdca a do mysli Trakovičanov a tam priniesly stonásobnú úrodu! — S týmto so vzdychom z hlbín srdca môjho pochádzajúcim, odoberám sa od vás Trakovičania. Ale nie na dlho. Stretneme sa my ešte v týchto milých novinkách. Dotiaľ Pán Boh s vami!

S kresťanským pozdravom, váš rodák

dr. Štefan Krajcsovics,
kaplán.

Z Čermán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom obľúbenom «Kresťane».

Na tomto mieste bolo už o našej farnosti viac dopisov uverejnených, v ktorých spomenuté boly rozličné výstupky, aké udajne prevádzajú sa v našej obci. Že dve-tri krádeže, jeden-dva výstupky behom jedného roka sa udaly a snád nejaký cudzí tulač dva menšie požiare zapríčinil, alebo že kde-tu niekoľko paholkov, čo im temian smrdí, ostane mimo kostola: to snád ešte len nepoukazuje na neslýchanú bohaprázdnosť celej farnosti, tak že by sme už ani iného hodni neboli, jako pred šírou verejnosťou nás potupne rozchýriť. Kde že sa najde obec, v ktorej by sa niečo takého menej-viacej často nestávalo? A kedy boly aj samé Čermány bez podobných výstupkov?

Ovšem, daj Bože, aby sa také veci nikde a nikdy

nestávaly? Bohužiaľ, že kým Boh nás ľudí neučiní anjeli, nemáme k tomu výhľadu. Dobré so zlým, ľahostajnosť s horlivosťou vždy bude zapásť nie len u nás, lež aj na celom svete. Hľa, tu máme Jednotu Katolíckeho Ľudu v Uhrách za príklad. Či vo farnosti, v ktorej býva dopisovateľ dopisov «z Čermán» všetci do jedného sa pripojili pod počestným práporom kresťanského Uhorska ku Katolíckej Jednote? Alebo či všetci do jedného sú údami pre ľud tak blahonosného úverkového spolku, ktorý — až dobre tuším — aj tam jestvuje?

Hľa, aj u nás následkom horlivého odporúčania a oduševnovania 106 farníkov zapísalo svoje mená ku Katolíckej Jednote, medzi nimi — sláva! — aj sedem žien. Pravda, dosť pekný výsledok; nuž ale, keby nás aj 200 byť mohlo! — Úverkový spolok? No, s tým to už horšie ide. Započali sme sa zaujímať o to mnohí, posadili sme si nášho pána farára na koňa, lež len preto, aby — keď príde vec k uskutočneniu — tým rúčšie z neho duba prevalil! A veru, veru, my Čermanci, jako by sme sa držali za cvičenejších a v živote pokročilejších, nežli sú obyvatelia mnohých obcí v Uhorsku! A predsa nevieme a či nechceme pochopiť, že len v spojení záleží naša sila; nechceme vidieť, že jak blahodarne účinkujú úverkové spolky po celom svete pre dobrobyt ľudu, tak že ony aj v krajinskom sneme majú premnoho priateľov. Pri všetkom pokroku vydávame o sebe slabé svedectvo, keď si jednotlivci len na sebe samých zakladáme a keď svoje Bohom nám dané, či duševné a či hmotné sily ku podpore a ku pozdvihnutiu slabších spojil nechceme. Jako by to veru trochu dýchalo aj duchom odporným láske k bližnému!

Medzi tým, chvála Bohu, že nič horšieho u nás! Len by sa chcel nad nami Boh smilovať a dať nám dobrého počasia.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Pravdivý Čermanec.

Odkazy redakcie.

B. O. R. Podobné oznamy smieme uverejniť len s dovolením najvyššej vrchnosti cirkevnej.

V. St. Sz. V otázočných novinách najnovšie nič není povšimnutia hodného.

L. B. B. Dobré ste sa držali. Sláva vám!

F. K. K.; J. K. Sz. Šťastlivé sviatky!

Zadovažujte predplatiteľov pre

«Kreštan-a»!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 4. apríla.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tisská K 28·20—29·55, stolnobelohradská K 28·05—29·20, peštianska K 28·10—29·25, banátska K 28·15—29·55. — *Raž*: prvotriedna K 20·70—20·85, druhotriedna K 20·55 do 20·65. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17·90—18·10, druhotriedny K 17·50—17·80. — *Proso*: K 13·75 do 14·60. — *Ovos*: prvotriedny K 18·20—18·60, druhotriedny K 18·10—18·20. — *Kukurica*: K 15·30—15·65. *Repica*: K 31·50—32·50.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22·20	21·80	21·40	21·00	20·60	20·00	19·20
		č.	7	7½	8		
		K	17·80	15·80	9·00		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7·50, hrubé K 7·20.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21·00—21·50, fazuľa strakavá K 15·00—15·50. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 28·00—35·00, lúpaný K 24·00—46·00. — **Šošovica**: čistá K 30·00—50·00. — **Konopné semä**: K 18·00 do 19·00. — **Mak**: K 45·00—48·00. — **Rasca** (kmín): Kor. 110·00—112·— . Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 156·00—158·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 131·00—132·00, 3-kusová K 136·00—137·00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (100 kusové) K 15·50 do 16·00, (z r. 1908.) srbské (100 kusové) K 15·50—16·00 po 50 kilogrammoch.

Členov tretieho radu svätého Františka jubilarňa púť do svätej zeme. Svätou Kongregáciou dňa 20. novembra 1906. na päť rokov udelenými privilegiami opatrení, pri schvalujúcom a podporujúcom usrozmnení najdost. biskupského sboru Uhorska, s dovolením Generála radu sv. Františka, pre členov tretieho radu sv. Františka sriaďujeme *jubilárnu púť* do sv. zeme od 20. augusta do 23. septembra 1909. trvajúcu, na ktorej každý katolícky veriaci krajiny súčasťou sa môže. Odchod z Budapešte 20. augusta. — Návrat 22. septembra. Smer cesty: Budapešť—Triest—Alexandria—Caifa—Jaffa—Jerusalem—Bethlehem sv. Ján—Jaffa—Alexandria—Triest—Budapešť. Cena: I. trieda 672 kor. 40 hal. II. trieda 516 korún 50 halierov. III. trieda 299 korún 10 hal. Prihlásiť sa možno: U kommissariatu sv. zeme Budapešť, II. okres, Margit-körút 23. P. Ferdinand Kaiser, komisár sv. zeme; P. Leonárd Tréfan, redaktor Posla sv. Františka; Karol Zsekó redaktor «Stromu Serafického»; P. Kapistrán Havas budínsky správca tretieho radu sv. Františka, jubilarnej púte riaditeľa.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšie migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárník Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franko..

Bolasti

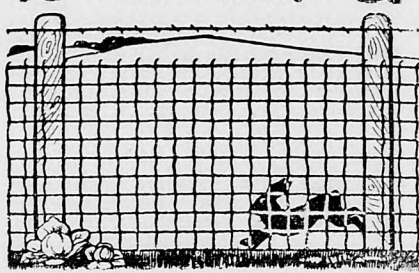
lamku, pakostnicu, prechladnutim a fahom vzduchu zapricinené choroby, horučné stavy istolne zastavu Fellerov Elsa-fluid Tucet na príbu 5 korún franko. Objednajte si u Eugena V. Felleru Stal. bica kostalná ulica 20. č. (Záhreb. stal.) Gazi.

Lacné české perie.

5 kilo : nové tmavé driapané kor 9-60, lepsié 12 kor.

Biele mákké, jak páper 18 kor.— 24 kor.

Biele ako snáh 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynimkou dovolené jesti sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechv.)

PODIVNE LACNÉ PLOTY!**Domáce dôroby!**

Zriedkavej jakosti.

Voľmi ľahko k upotrebeniu.

Mepočetné listy uznania dokazujú patentovaného

Hungária-pletiva z drótu

nedostiziteľnú zvláštnosť.

Dôrob z horgaňovaného drótu. — Zabarvit' netreba. Cena štvorcovho metra od 30 hal. vyšej.

K objednanu u vylučného dorabateľa:

Alexander Haidekker

Dielňa pletiva a plotov z drótu

Budapest, VIII., Üllői-ut 48/60. sz.

Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franko zdarma.

Rušeň!

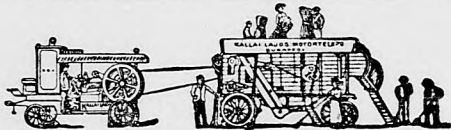
!!! S 18 prvý a vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa**Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.**

Odporuča najvreléj Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroj k umlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchéjši a najdokonalejši mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdrom aj medzi domami slamou krytými.

Osobtná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podavily.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!**Najlepší český prameň k objednanu.****Lacné perie na postel!**

1 kg. sivé drápané 2 K, ľedšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednani 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkany červeneho, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K.; podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

Oznamy prijíma
administrácia

KREŠTAN

BUDAPEST
Szentkirályi-u. 28.

Vážna vec**Trpiacim na žalúdok!**

C. Brády

Nedostatok chutnania, bo-
lenie žalúdka, napinanie, sla-
bosť žalúdka, neriadne trá-
venie, hlavyból, bezsnosť a
bezkrvnosť adt. zastavujú
naskutku kvapne svetochné,
povodné

BRADY-ho žalúdkové kvapky

Mnoho tisíc listov poďa kovania a uznania.

Malá flaška s navodom upotrebenia 80 hal., veľká flaška 1.40 K dostaniu v každej lekárni. — Hlavný sklad:

C. Brády lekárňu ku „Kráľ'ovi Uhorska“

Viedeň, I., Fleischmarkt I.,
Depot 212. Sklad z kadial
na žiadosť zdarma pošlú
zanimavú «Špecialbrošúru».
Po odoslani 5 korún 6 ma-
lých flašiek, po odoslani
4.50 kor. 8 veľké flašky
zasielajú sa franko.

Varujte sa pade-
lanin BRADY-ho
žalúdkové kvapky
opatrené ma ju
b f vyš oznáčenou
ochraunou z nam-
kou a podpisom.

Pri objednavkách na naše ohlasy,
prosime odvolávat za vždy na náš
časopis.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provodzo-
vanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám
nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa
prácami právnyimi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po-
stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku
pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť
ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu,
kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá 3. Kupec a odpredavateľa pozbavajú sa všetkých starostí parcellovania
4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa
popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky
povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie po-
trebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.